Tiina Haapasalo

11.6.2018

Eduskunnan Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

HE 45/2018 vp Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä; Muutosehdotukset

Liikenne- ja viestintäministeriö esittää maantielain muuttamisen kohdentamista tässä vaiheessa elinkeinoelämälle tärkeisiin uudistuksiin, jotka koskevat valtakunnallista pitkäjänteistä liikennejärjestelmäsuunnittelua, liikenteen runkoverkkojen määrittelyä sekä liikenneväylien luokittelua ja palvelutason määrittelyä lakitasolla. Tarkoitus on saada nämä muutokset voimaan mahdollisimman pian.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK pitää näitä uudistuksia hyvin valmisteltuina ja niiden voimaan saattamista ripeästi toivottavana.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnittelu

Liikenneverkkojen kehittämisen pitkäjänteinen tarkastelu on erittäin tervetullut uudistus yritystoiminnan näkökulmasta. Yrityksille on hyödyllistä tietää millä periaatteilla ja linjauksilla liikenneväyliä kehitetään pitkällä aikavälillä ja sillä on merkitystä myös yritysten liikennöinnin suunnitteluun ja investointeihin. Liikenne ja logistiikka ovat oleellinen osa yritystoimintaa ja erityisen merkittävä kilpailutekijä ulkomaankauppaa käyville yrityksille Suomen sijainnin ja ilmasto-olosuhteiden vuoksi.

Varsinkin palvelutasoa nostavat väyläinvestoinnit vaativat vuosikausien suunnittelua sekä useiden hallituskausien ajan rahoitusta, joten niiden tarkastelu on luonnollista ulottaa 12 vuoden aikajänteelle. Myös EU-rahoituksen hyödyntäminen voi tulla suunnitelmallisemmaksi samoin kuin niiden liikenneverkkojen palvelutasojen toteuttaminen, joista on säädetty EU-asetuksissa.

Ulkomaankaupan reittien kehittäminen on yhteiseurooppalaista valmistelua ja siihen vaikuttaa naapurimaiden suunnitelmat ja hankkeet. Näiden tahdistaminen ja edistäminen ovat pitkäjänteisyyttä vaativia valtion tehtäviä.

Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetään pitkän tähtäimen tavoitteet liikenteelle sekä rahoitus ja toimenpideohjelma 12 vuodeksi. Suunnitelmalla vahvistetaan liikenteen ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista. Suunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
PL 30 · Eteläranta 10, 00131 Helsinki · Puhelin 09 42020
etunimi.sukunimi@ek.fi · www.ek.fi · Y-tunnus 1902799-1 · Kotipaikka Helsinki

hallituskausittain. Suunnitelman valmistelusta vastaa liikenne- ja viestintäministeriö ja se valmistellaan yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Maanteiden tienpitoa koskeviin yleisiin vaatimuksiin kuuluu velvoite edistää valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteita, liikenteen päästöjen vähentämistä sekä tiedon ja digitaalisuuden hyödyntämistä ja liikenteen automaation edellytyksiä.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK pitää esitettyä liikennejärjestelmäsuunnittelun säätämistä maantielaissa erittäin kannatettavana ja erityisesti sen aikajänteen ulottamista 12 vuodelle.

Runkoverkkojen määrittely

Liikenne keskittyy pääteiden runkoverkoille, jolloin niiltä edellytetään korkeampaa palvelutasoa. Runkoverkoilla on myös suurin raskaan liikenteen osuus. Esityksessä liikenne- ja viestintäministeriö velvoitettaisiin säätämään asetuksella siitä, miltä osin päätiet kuuluisivat valtakunnallisesti merkittävään runkoverkkoon.

Runkoverkoille määriteltäisiin yhtenäinen ja korkea palvelutaso, josta hyötyisi erityisesti pitkämatkainen raskas liikenne ja henkilöliikenne. Muille pääteille ja maanteille palvelutaso määriteltäisiin asiakastarpeiden ja liikenteellisen merkityksen perusteella. Runkoverkoilla olisi paikallaan pyrkiä matkanopeudessa tasaiseen ja turvalliseen vähintään 100 km/h nopeusrajoitukseen keli- ja liikennetilanne huomioon ottaen. Myös luotettavuus voisi olla kriteereinä runkoverkoilla, jolloin häiriöitä ehkäiseviin toimenpiteisiin kiinnitettäisiin erityistä huomioita. Ja häiriön sattuessa tehokkaaseen tiedon saantiin ja haittojen ehkäisyyn.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kannattaa esitystä ja osallistuu mielellään runkoverkkojen kriteerien ja palvelutason määrittelyyn.

Maanteiden luokittelu ja palvelutasojen määrittely

Maanteiden luokittelusta ja palvelutasosta tulee olla säädäntöä, jotta asiakkaiden saama palvelutaso olisi yhtenäistä ja tasapuolista valtakunnallisesti. Palvelutasotekijäitä ovat matka-aika ja sen ennakoitavuus, liikenneturvallisuus ja kuljetusten kustannustehokkuus, jotka kuvataan maantieluokittain. Ymmärrettävästi näitä kaikkia tekijöitä ei ole yksityiskohtaisesti tai numeerisesti määritelty lakitasolla, vaan liikenne- ja viestintäministeriö säätää asetuksella tarkemmin luokittelusta.

Tienpidon omavalvonta

On hyvä, että laissa on kiinnitetty huomiota tienpidon omavalvontaan. Esimerkiksi PK-yritykset ovat toivoneet lisää järjestelmällisyyttä ja avoimuutta tienpidon valvontaan, koska sillä on merkitystä tienpidon alueurakoista kilpailtaessa.